

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№6(2)

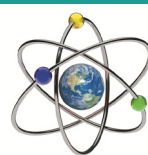
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 594 sahifa,
5-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijranovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woogyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Bitiruvchi talabalarning qadriyatlar tizimining psixologik xususiyatlari	10
<i>Abdulazizova Muslima, Abdurasulova Sevinch, Ikromova Aziza, Iskanderova Sayyora</i>	
Oila va ta'lim tizimida raqamli xavfsizlik madaniyatini shakllantirish va uning psixologik omillari.....	14
<i>Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Yo'lchiyeva Zarinabonu Sanjarali qizi</i>	
Ta'lim tizimida sun'iy intellekt texnologiyalarining o'rni	18
<i>Abdullayeva Arofatxon Abdavaxobovna, Mirzahamdov Shahriyor Botir o'g'li</i>	
O'quvchilarni sport musobaqalariga tayyorlashda jismoniy tarbiya o'qituvchisining kasbiy kompetensiyasining tarkibiy tuzilmasi va rivojlanish mexanizmlari	22
<i>Abduraximov Ziyodullo Xojiakbar o'g'li, Tuxtapulatov Shahobiddin Nuriddinovich, Nasimov Ulug'bek Orif o'g'li</i>	
Ta'limni raqamli transformatsiyalash sharoitida o'quv jarayonini tashkil etishning integratsion shakllarini qo'llash metodikasi.....	28
<i>Allamova Shoxista Shavkat qizi</i>	
Surxon vohasida sog'liqni saqlash tizimi: muammolar va yechimlar (Sherobod tumani misolida, 1925–1945-yillar).....	33
<i>Allamurotov Asadbek Baxtiyor o'g'li</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida kasbga yo'naltirish tizimini takomillashtirish	37
<i>Axmedova Muxabbat Axmedovna</i>	
Ko'p o'zgaruvchili funktsiyaning oraliq qiymatlari haqidagi teoremlar va ularning isbotlari	42
<i>Boqiyev X. X., Muxtorova Sevinch Asad qizi, Yuldoshova E'zoza Ravshan qizi</i>	
Bo'lajak mutaxassislarining huquqiy tafakkurini rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari	46
<i>D. M. Xolnazarova</i>	
Oilaviy tarbiya samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvlar: tajriba-sinov natijalari asosida	49
<i>Ibragimova Aziza Toshniyazovna</i>	
Bo'lajak tabiiy fanlar o'qituvchilarining metodik kompetentligini shakllantirishda interaktiv integratsiyaning roli	55
<i>Jo'rayeva Xushro'ya Yaxyoxon qizi</i>	
Corrective Feedback in Foreign Language Learning Acts as a Vital Tool for Improving Accuracy With Research Indicating.....	58
<i>Kamalova Dilnoza Kurbanbayevna</i>	
Doping va halollik masalasi: sportdagi dolzarb muammo.....	64
<i>Kobilov Sobir Donakulovich</i>	
Yunon-rum kurashi bilan shug'ullanuvchi sportchilarning teknik va taktik harakatlarini takomillashtirish usullari.....	69
<i>Muhtorov Abdusattor Abdupatto o'g'li</i>	
3-4 yoshli bolalarda nutqning grammatik tuzilishini shakllantirishning psixolingvistik asoslari	75
<i>Rasulova Xulkaroy Abduhalil qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda gender identifikatsiyasini rivojlantirishda ota-onalar bilan ishlashning mobil ilovaga asoslangan innovatsion modeli	80
<i>Razzoqova Mahliyo Qosimjonovna</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida geografiya fanining zamonaviy metodik yondashuvlari va o'qitishning samaradorligi.....	84
<i>Sunnatillayeva Zarina Sulaymon qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning samaradorligini oshirish usullari	88
<i>Usmonov Salohiddin, Jo'rayeva Rayhona</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining konfliktologik kompetentligini rivojlantirish konsepsiyasi	94
<i>Latipova Ma'rifat Salohiddin qizi, Zaripova Xolida Baxtiyor qizi</i>	
O'quvchilarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning interfaol metodlari.....	100
<i>Zokirov Mirzaraxim Abdualiyevich</i>	
O'quv jarayonida innovatsion baholash texnologiyalarining ilmiy-pedagogik mazmuni	103
<i>Sobirova Marjona Shavkat qizi</i>	
Taekvondochilarning musobaqa davrida hujumkorlik jihatlarini oshirish	110
<i>Abdufattoyev Abrorjon Abduraxmon o'g'li</i>	

Gender yondashuv asosida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik imkoniyatlari.....	114
Shokirova Hilola Abduraxmon qizi	
Ingliz tilida tinglab tushunish malakasini rivojlantirishda raqamli ta'limning samaradorligi	120
Aytimbetova U. T.	
Bo'lajak tarbiyachilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish ...	124
Axmedova Nazokat Erkinovna	
"Inklyuziv ta'lim. gospital pedagogika" fanida dasturiy-metodik ta'minotning mazmuniy-texnologik va monitoring-dagnostik komponentlari.....	128
Azamxonov Baxodir Sayitkamolxonovich	
Ingliz tilida og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda 5–6-sinf o'quvchilari uchun samarali usullar	132
Rajabova Zarafshon Davronovna	
Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy nutq madaniyatini shakllantirishning innovatsion-metodik asoslari	135
Tuxtayeva Mehriyo Shavkatovna	
Boshlang'ich sinflarda sifat so'z turkumini o'rganish mazmuni.....	140
Usmonova Gulnoza Jaloliddin qizi	
Образность современной медицинской терминологии	144
Дулдулова Наргиза Ашимовна, Мирзаахмедова Нигора Ашимовна	
Развитие исследовательской компетентности младших школьников посредством межпредметной проектной деятельности.....	148
Мухтарова Лобар Абдиманнабовна, Нормаматова Розия Уктам кизи	
Психолого-педагогические риски цифровой образовательной среды	153
Рузметова Хилола Абдушариповна, Моминова Мадина Шукурулла кизи	
"TALIA": система контент-генерации на основе ИИ для подготовки учителей	157
Хасанов Зафар Шавкат угли	
Artificial Intelligence in Foreign Language Education: Enhancing Critical Thinking and Academic Communication Skills	164
Allamuratov Gofur Ashurovich	
Talabalarning bolalardagi ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish.....	169
Inomova Mahliyo Yusuf qizi	
Jamoaviy va yakkakurashchi professional sportchilar motivatsiyasining ijtimoiy-psixologik farqlari	172
Qaimova Gulmira Uchqun qizi	
Maktabgacha ta'limda steam yondashuvini loyiha asosida joriy etishning pedagogik strategiyalari.....	176
Radjapova Zuxra Tirkashevna, Abdullayeva Sarviniso	
Katta guruh tarbiyalanuvchilarida steam kompetensiyalarini shakllantirishning pedagogik va yoshga oid psixologik xususiyatlari.....	179
Radjapova Zuxra Tirkashevna, Rakhimova Laylo Hamidjon qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning axloqiy fazilatlarini shakllantirishning zamonaviy pedagogik yondashuvlari.....	183
Yakubova Zilola Zikirovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining divergent fikrlashlarini rivojlantirish	187
Adizova Nigora Baxtiyorovna, Akbarova Sarvinoz Sadriddinovna	
Bo'lajak tarix o'qituvchilarida tarixiy tafakkur fenomenini rivojlantirish.....	191
Djumaniyazov Farxod Ulugbekovich	
Pedagogical Conditions for Developing Professional Motivation of Economics Students Through Gamification in English Language Classes.....	196
Bobokeldieva Maftuna Abdusamad qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida bilish faoliyatlarini shakllantirish asoslari	203
Urunov Abduxalil Madjidovich	
STEAM yondashuvi vositasida fizika fanida o'quvchilarning maxsus kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	208
Jo'rayev H. O., Avezov I. Yo., Sharipov S. B.	
STEAM ta'limi vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish	214
Cho'ponova Sharifa Bozor qizi, Achilov Obid Muzrobovich	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining konstruksiyalash va modellashtirish kompetensiyalarini rivojlantirish.....	219
Haydarov Mirjalol Shog'dorovich	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining kasbiy shakllanish individual trayektoriyasini loyihalash metodikasi	222
	M. B. Sheraliyeva	
	Raqamli davrda kitobxonlik madaniyati va adabiyotning roli	228
	Nabiyeva Sharifa Ismailovna, Ergasheva Mehriyona O'lmas qizi	
	Jismoniy tarbiya ta'limida sun'iy intellektdan foydalanish imkoniyatlari	231
	O'razboeva Adiba Abdug'ani qizi	
	Milliy kashtachilik asosida 5-sinf o'quvchilarining estetik tarbiyasini takomillashtirishning pedagogik imkoniyatlari	236
	Olimova Dilnoza Murodullo qizi	
	Aralash ta'lim texnologiyalari asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining metodik tayyorgarligini 5E modeli vositasida takomillashtirish	240
	Rajabova Nodirabegim Komilovna	
	Oliy ta'lim talabalarining jismoniy sifatlarini rivojlantirishning metodik tizimini takomillashtirish	245
	Raximov Bobirjon Abdurasulovich	
	Raqamli pedagogikaning zamonaviy ta'lim rivojlanishidagi o'rni	250
	Tojiyeva Asila Abdimannon qizi, Pardayeva Ra'no Eshboyevna	
	Ajdodlar siymosini ifodalash vositasida talabalarni milliy iftixor ruhida tarbiyalash jarayoni pedagogik muammo sifatida	255
	Xaitov Zufar Asroralievich	
	Готовность к обучению в школе у детей подготовительной группы	260
	Шералиев Сарварбек Сохибжон угли	
	Oliy ta'lim muassasasi talabalarining mustaqil ishini tashkil etishga oid nazariy yondashuvlar tahlili	263
	Asadova Zarina Axmadovna	
	Grammatik tarjima metodining asosiy tamoyillari va xususiyatlari	272
	Erkinova Madina Komil qizi	
	Umumta'lim maktablarini boshqarishda sinf rahbarlari faoliyatining pedagogik mohiyati	275
	Komilova Ziroatxon Murodjon qizi	
	Maktabga tayyorlov guruhida bolalarni savodga tayyorlashda rivojlanish markazlarining metodik ta'minotini takomillashtirish texnologiyalari	282
	Maxmutazimova Yulduz Raxmatovna, Avazova Gulshoda Shodi qizi	
	Turizm sohasi talabalarining ingliz tilidagi kasbiy diskursida uchraydigan kommunikativ to'siqlar va ularni bartaraf etish mexanizmlari	289
	Usmonova Zilola Javlon qizi	
	Chet tilini kasbiy fanlar bilan integratsiyalashda cilil modelining pedagogik xususiyatlari	294
	Yo'ldoshev Otabek Abdug'aniyevich, Amirkulov Asliddin Shuxratovich	
	Bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarini integrativ yondashuv asosida kompetensiyalarini rivojlantirish	299
	Rajabova Dilfuza Abdumajitovna	
	Социально-психологические особенности проявления тревожности и страха у жертв торговли людьми в подростковом возрасте	303
	Махмудова Д. А.	
	Adabiy asarlarda xronotop muammosining badiiy ahamiyati	306
	Yaqubjonov Iqboljon Odiljonovich	
	Maktabgacha yoshdagi bolalarni intellektual rivojlantirishda sensor integratsiya yondashuvining ahamiyati ..	311
	To'rayeva Charosxon Shavkat qizi	
	Boshlang'ich sinf darslarida ekologik tarbiyani shakllantirishning samarali metodlari	316
	Rahmonova Mavluda Suvon qizi, Safarova Rushana Murodullo qizi	
	Badiiy asarlarni o'qitishda empatik yondashuvning metodik imkoniyatlari	320
	Shoyimova Shoiri Sanakulovna	
	Bolalar me'yoriy ontogenezida yozuv va grafomotor ko'nikmalarini rivojlanishi	323
	Alimova Kamola Xayrulla qizi	
	Yosh voleybolchilarda o'yin qarorini qabul qilish (Decision-making) ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi	328
	Azimova Gulnoza Karimjon qizi	
	Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik tayyorgarligini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	333
	Muxamadaliyeva Madinabonu Bohodirjon qizi	

Raqamli egizak texnologiyasi asosida bo'lajak muhandislarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi	336
<i>Sorimsokov Uchqun Soatboy o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga integrativ mashqlar orqali ta'lim berishning ahamiyati.....	340
<i>Zokirov Javohir G'aybullo o'g'li</i>	
Voleybol sport turini o'rgatish va uning mohiyati	345
<i>Eshbayev Ximmat Ablakul o'g'li</i>	
Qizlarning jamiyatdagi ijtimoiy faolligini oshirishning psixologik mexanizmlari	348
<i>Sodiqova Gulbarno Odiljon qizi</i>	
Oliy ta'lim professor-o'qituvchilarining kasbiy rivojlanishi va qadriyatlar integratsiyalashuvining o'ziga xosligi	352
<i>A. Bozorov</i>	
Nutqiy etiket madaniyatning bosh bo'g'ini sifatida	357
<i>Abdurahmonova Kamola Erkin qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarida ingliz tilida kasbiy yo'naltirilgan leksik kompetensiyani rivojlantirishga qo'yilgan zamonaviy talablar	362
<i>Axmatqulova Maxfuza Shuhrat qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti bolalarning rivojlanishida muhim omil sifatida	370
<i>M. Xo'jamberdiyeva, Abduvohidova Shaxnoza</i>	
Jismoniy mashqlar orqali stress va emotsional zo'riqishlarni kamaytirish imkoniyatlari.....	373
<i>Baxodirova Gulyora Nuriddin qizi</i>	
Kasbiy ta'limning raqamli transformatsiyasi va o'quvchilarni kasbga yo'naltirishning ilmiy-pedagogik asoslari	378
<i>Biysenov Temirbek</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili ta'limida raqamli texnologiyalardan foydalanishning didaktik asoslari	382
<i>Bo'libekova Maftuna Shermuxammadovna</i>	
"Tarbiya" darslarini tashkil etish texnologiyalari	388
<i>Boltayeva Marjona Oybek qizi, Samadova Mahbuba Nutfullo qizi</i>	
Challenges in Translating Behavioral Verbs: A Lexicographic Perspective from English and Uzbek.....	392
<i>Elchayev Zokhidjon Akhmatovich</i>	
Zamonaviy ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni qo'llashning istiqbolli yo'nalishlari	396
<i>Ernazarov Zohid Nazarovich</i>	
Tejamkor ta'lim muhitida kaizen texnologiyasi vositasida bo'lajak o'qituvchilarning boshqaruv madaniyatini rivojlantirish.....	400
<i>Eshonkulova Shaxnoza Bayturayevna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda innovatsion pedagogik texnologiyalar vositasida tabiiy fanlarga doir bilimlarni shakllantirish	403
<i>Nuriddinova Maysara Ikromovna, Eshonqulova Uralbuvisht Fayzullayevna</i>	
Raqamli transformatsiya jarayonida bo'lajak o'qituvchilarda pedagogik mahoratni rivojlantirish	406
<i>G. X. Narzullayeva, F. M. Miraximova</i>	
Ekologik omillarning yosh sprinterlarning koordinatsion qobiliyatlarini rivojlantirishdagi va musobaqa faoliyatidagi o'rni (Orol bo'yi mintaqasi misolida).....	411
<i>Genjemuratova Guljaxon Berdimbetovna</i>	
Emotsional intellekt konsepsiyasining rivojlanish bosqichlari	416
<i>Giyasova Nozimaxon Qahramon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirish	419
<i>Imamova Nilufar Zabiyyulla qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyachi-pedagoglarni tayyorlashda dual yondashuv	422
<i>Israilova Xusnida Adilovna</i>	
Legaltech va Lawtech: global istiqbollar, muammolar va imkoniyatlar	427
<i>Kalandarova Gavhar Sulaymanovna, Nematov Dilshodbek</i>	
Kasbiy faoliyatda muloqot madaniyati va nutq mahoratini rivojlantirishning metodologik jihatlari.....	432
<i>Kalandarova Gavhar Sulaymanovna, Raxmatullayeva Shaxnoza</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish ko'nikmalarini ingliz tilida shakllantirishda o'qitish metodlarining ahamiyati	435
<i>Kamalova Saida Maxamat Ibraximovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Bo'lajak maktabgacha ta'lim pedagoglarini kasbiy faoliyatga tayyorlashda kreativ yondashuvning pedagogik imkoniyatlari 439 Kambarova Dilfuza Salijanovna
	Maktabdan tashqari ta'lim tizimida o'qituvchilarning motivatsiyasini oshirishda psixologik qo'llab-quvvatlashning o'rni 443 Karimova Nigora
	Bo'lajak pedagoglarning intellektual-artistik mahoratini rivojlantirishda mikromodulli mobil ta'lim (M-Learning) texnologiyasining loyihasi 447 Karribojeva Lobarxon Fayzulla qizi
	Raqamli ta'lim platformasi yordamida texnologiya darslarida o'quvchilarning kreativligini rivojlantirish..... 452 Raxmatov A'zam Ashur o'g'li, Kenjayeva Marjona Komil qizi
	CEFR standartlari asosida ielts imtihoniga tayyorlash metodikasi 457 Mavlyanova Nilufar Suvankulovna, Ahadova Go'zal Ismatullojevna
	Project-Based Learning in Professional Education 461 Mukhtarova Nozima Kuchkarovna
	Kreativ kompetensiya- zamonaviy o'qituvchi muhim kasbiy sifatining ustuvor omili 464 Nazarova Madinabonu Narzi qizi
	Maktabgacha ta'lim muassasalaridagi bolalarning ijtimoiy moslashuvini ta'minlashda psixologik xizmatning o'rni..... 468 Nosirova Muhabbat Pirmurod qizi, Jabborova Malohat Azimovna
	Yuqori sinf o'quvchilarida o'ziga ishonchni oshirishda psixologik treninglarning ahamiyati..... 472 Nozimbojeva Muqaddas Abdulvohid qizi
	Brayl sistemasidagi boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni o'qitishda interfaol usublardan foydalanish..... 477 Nuriddinova Maysara Ikramovna, Jo'raqulova Sharofat Baxtiyorovna
	Abdulla avloniy ijodida gender madaniyati va ijtimoiy mas'uliyat g'oyalarning pedagogik tahlili 480 Nurimbetova Shaxnoza Gayrat qizi
	Analitik kimyo fanidan mass-spektrometriya mavzusini muammoli ta'lim metodi asosida o'qitish samaradorligini oshirish..... 485 Nurjanova Fazila Farxadovna, Qo'chqarova Nargiza Otabekovna
	Talabalarda oilaviy budjetni boshqarish kompetensiyalarini rivojlantirishda loyiha ta'limining o'rni..... 489 Nurmatova Maftuna Ilxamovna
	Tyutorlarning innovatsion faoliyatini tashkil etishda sun'iy intellektga asoslangan texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati..... 493 O'rinova Nilufar Muhammadovna, Muxammadjonova Madinabonu Isroiljon qizi
	Ona tili darslarida o'quvchilarda sintaktik tushunchalarni shakllantirish usullari..... 498 O'rozbojeva Dilnoza Alimboy qizi
	Xulq-atvor fe'llarining ma'nosini yoritishda misollarning funksional roli 501 Ochilova Sanobar Narzullayevna
	Pedagogik ta'lim jarayonida umummadaniy kompetentlikning mazmuni va tarkibiy komponentlari 504 Olimova Dilrabo Nurali qizi
	Boshlang'ich sinflarda tabiiy fan orqali ekologik madaniyatni shakllantirishning pedagogik-psixologik bosqichlari..... 508 Orifjonova Iroda Orifjon qizi, Qutlimuratova Barchinoy Xolmurot qizi, Sirojeva Jasmina Rustamovna
	Pedagogik fanlarni o'rganish jarayonida bo'lajak o'qituvchilarni badiiy meros asosida ma'naviy-estetik rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari 512 Otaboboyeva Umida Ilxomovna
	Maktabgacha yoshdagi bolalarning matematik rivojlanishida mental yondashuv metodikasining ahamiyati 517 Parpijeva Mohinur Baxtiyor qizi
	Yosh avlodni milliy ruhda tarbiyalashda madaniy merosning ahamiyati..... 520 Radjapova Zuxra Tirkashevna
	Boshlang'ich ta'lim jarayonida interfaol metodlardan foydalanishning samarali usullari 523 Rahmonova Mavluda Suvon qizi, Sanginova Sevinch Bunyod qizi
	Pedagogik sinflarni tashkil etish tamoyillari va asoslari..... 527 Sadullojeva Farog'at Hikmatillo qizi

Yillik mashg'ulot jarayonida o'rta masofa yuguruvchilarining tezlik-kuch ko'rsatkichlarini rivojlantirish metodikasi	530
Saotov Farhod Alisher o'g'li	
Bugungi kunda talabalarni mutaxassis sifatida shakllantirishda maqsadga muvofiqlik, natijadorlik, optimallik va ijodkorlik mezonlari (pedagogika ta'lim yo'nalishi misolida).....	535
Satimboyeva Xurshidaxon Anvarjon qizi	
O'quvchilarning nutq kompetensiyasini rivojlantirish metodlari	539
Sharipova Marjona Rashidovna	
Zamonaviy yoshlar orasida prokrastinatsiya muammosi.....	543
Tillayeva Nodira Iskandar qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning estetik madaniyatini shakllantirish	546
Umarova Gulshod Abduljabbarovna	
Yoshlarning ijtimoiy identifikatsiyasi shakllanishining psixologik omillari	552
Xolmirzayev Zafar Mirzamadinovich	
Karate sport turining madaniyati.....	556
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Isayev Saidasliddinxon Islom o'g'li	
Ko'ngillilik faoliyatining ijtimoiy-pedagogik ahamiyati.....	560
Yo'ldosheva Iqbol Bekbo'lsin qizi	
Talaba-yoshlarni milliy kurash mashg'ulotlariga tayyorlash metodikasini takomillashtirish	563
Zaynobidinov Dilshodbek Qobilovich	
Raqamli ta'lim muhitida o'smirlarning o'zini anglash jarayoni va uning shaxsiy rivojlanishga ta'siri.....	567
Zufarova Yulduzxon Muxiddin qizi	
Интерпретация биологических терминов на русском языке	570
Абдуллаева Нигора Курбановна	
Жанровые особенности рассказа-антиутопии В. С. Маканина "Однодневная война".....	574
Дмитрий Валерьевич Пупонин	
Мифопоэтика и аксиологические функции архетипа матери-хранительницы в повестях В. Г. Распутина "Последний срок" и "Прощание с матёрой"	578
Коржова Шахло Одилжоновна	
Методологические аспекты изучения адаптаций Песчанковых (Gerbillidae) к аридным условиям: анализ классических и современных исследований	585
Нурова Хикоят Кенжаевна	
К вопросу о руководстве самостоятельной работой студентов при изучении иностранных языков	590
Рахимова Мухайё Акмаловна	

TALABALARDA OILAVIY BUDJETNI BOSHQARISH KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHDA LOYIHA TA'LIMINING O'RNI

Nurmatova Maftuna Ixamovna

Qo'qon davlat universiteti, p.f.f.d. (PhD)

ORCID: 0009-0004-6905-5461

Annotatsiya: Mazkur tezisdagi pedagogik ta'lim jarayonida talabalarda oila iqtisodiga oid kompetensiyalarni rivojlantirishda loyiha ta'limi texnologiyalaridan foydalanishning didaktik imkoniyatlari yoritilgan. Unda loyiha ta'limining tarixiy shakllanishi, nazariy asoslari hamda ta'lim oluvchilarning amaliy, ijodiy va iqtisodiy faoliyatini rivojlantirishdagi ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, talabalarni kichik guruhlarda ishlashga, hayotiy vaziyatlarni tahlil qilishga, oilaviy budjet, tejamkorlik va tadbirkorlikka oid loyihalarni ishlab chiqishga yo'naltirish masalalariga e'tibor qaratilgan. Tadqiqotda "Tejamkor oila" va "Oilaviy startap" texnologiyalari asosida talabalarning iqtisodiy fikrlashi, mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalari hamda amaliy kompetensiyalarini takomillashtirish imkoniyatlari asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: loyiha ta'limi, oila iqtisodi, kompetensiya, pedagogik ta'lim, iqtisodiy tarbiya, tejamkorlik, oilaviy startap, innovatsion ta'lim texnologiyalari.

Abstract: This thesis highlights the didactic possibilities of using project-based learning technologies in developing students' family economics-related competencies within the process of pedagogical education. It analyzes the historical formation and theoretical foundations of project-based learning, as well as its significance in developing learners' practical, creative, and economic activities. The thesis also focuses on guiding students to work in small groups, analyze real-life situations, and develop projects related to family budgeting, saving, and entrepreneurship. The study substantiates the possibilities of improving students' economic thinking, independent decision-making skills, and practical competencies based on the "Economical Family" and "Family Startup" technologies.

Key words: project-based learning, family economics, competence, pedagogical education, economic education, saving, family startup, innovative educational technologies.

Аннотация: В данном тезисе освещены дидактические возможности использования технологий проектного обучения в развитии у студентов компетенций, связанных с экономикой семьи, в процессе педагогического образования. В работе проанализированы историческое становление и теоретические основы проектного обучения, а также его значение в развитии практической, творческой и экономической деятельности обучающихся. Кроме того, уделено внимание вопросам ориентации студентов на работу в малых группах, анализ жизненных ситуаций, разработку проектов, связанных с семейным бюджетом, бережливостью и предпринимательством. В исследовании обоснованы возможности совершенствования экономического мышления студентов, навыков самостоятельного принятия решений и практических компетенций на основе технологий "Бережливая семья" и "Семейный стартап".

Ключевые слова: проектное обучение, экономика семьи, компетенция, педагогическое образование, экономическое воспитание, бережливость, семейный стартап, инновационные образовательные технологии.

KIRISH

Bugungi kunda pedagogik ta'lim jarayonida talabalarni nafaqat nazariy bilimlar bilan qurollantirish, balki ularning hayotiy vaziyatlarda mustaqil qaror qabul qilish, iqtisodiy fikrlash va amaliy faoliyat yuritish kompetensiyalarini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, oila iqtisodiga oid bilim va ko'nikmalarni shakllantirish talabalarning kelajakdagi shaxsiy, kasbiy hamda ijtimoiy faoliyatida zarur bo'lgan muhim omillardan biridir.

Shu nuqtayi nazardan, loyiha ta'limi texnologiyalari talabalarning mustaqil izlanishi, kichik guruhlarda hamkorlik qilishi, iqtisodiy muammolarni tahlil qilishi va amaliy yechimlar ishlab chiqishiga keng imkoniyat yaratadi. Mazkur yondashuv orqali talabalar oilaviy budjetni rejalashtirish, tejamkorlik madaniyatini shakllanti-

rish, oilaviy tadbirkorlik g'oyalari ishlab chiqish kabi real hayot bilan bog'liq topshiriqlarni bajaradilar. Natijada ularda oila iqtisodiga oid kompetensiyalar bosqichma-bosqich takomillashib boradi.

Pedagogik ta'lim jarayonida talabalarda oila iqtisodiga oid kompetensiyalarni takomillashtirish muammosini hal qilishda innovatsion ta'lim texnologiyalari bilan birga loyiha ta'limi texnologiyalarining didaktik imkoniyatlaridan ham foydalanildi. Binobarin, so'nggi o'n yilliklarda milliy ta'lim tizimlarida turli soha va yo'nalishlar bo'yicha talabalarni ilmiy, amaliy, ijodiy va axborotli loyihalarga jalb qilish, ularda loyihalash qobiliyatini rivojlantirish samarador inson kapitaliga ega bo'lishning muhim shartlaridan biri sifatida e'tirof qilinmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

“Loyiha” (lot. “projectus”, fr. “projeter”, ing. “to project” - “ilgari surilgan”) tushunchasi dastlab XVI asrda me'morchilik sohasida qo'llanilgan bo'lib, XVIII asrda Yevropada loyiha metodi keng ommalashdi ^[1]. Ta'limiy kategoriya sifatida 1911-yilda AQSH ta'lim tizimida ilk bor e'tirof qilingan mazkur tushuncha amerikalik pedagoglar - V. Kilpatrik, Ye. Kollings, Ye. Parxerst [5, b. 56] tadqiqotlari orqali ta'lim amaliyotiga kirib kelgan.

Xorijda loyiha ta'limi L. V. Zankov (Zankovning pedagogik konsepsiyasi; maqsad – o'quv fanlari o'quvchilarning bilish, hissiy-irodaviy, axloqiy va estetik imkoniyatlarini kompleks rivojlantirish orqali ular tomonidan borliqning umumiy mohiyatini o'zlashtirishni ta'minlash), D. B. Elkonin, V. V. Davidov (Elkonin-Davidov tizimi; maqsadi - shaxsni mustaqil ravishda o'z oldiga vazifa qo'yish, ularni hal qilish metodlarini tanlash va natijalarni tahlil qilishga o'rgatish), L. S. Vigotskiy (Vigotskiyning pedagogik modeli; maqsadi – yagona mehnat maktabini yaratish orqali psixologik va pedagogik tashxislash, tibbiy va psixologik nazorat negizida o'quvchilarning rivojlanish darajasini baholash) g'oyalari asosida rivojlantirilgan. Ularning o'ziga xos yondashuvi hamda qarashlari ta'sirida brigada-laboratoriya, o'quv tadqiqoti, majmuaviy, vaziyatli ish va zveno (tashkiliy birlik) metodlari shakllandi; qolaversa, “Mehnat maktabi” va “Yozgi maktab” kabi maktablar tashkil qilindi.

O'tgan asrning 60-90-yillaridan boshlab loyiha metodiga qiziqish qaytadan jonlandi va 90-yillarda u texnologiya sifatida asoslandi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot talabalarda oilaviy budjetni boshqarish kompetensiyalarini rivojlantirishda loyiha ta'limining o'rnini aniqlashga qaratildi. Tadqiqotda pedagogik hodisalarni o'rganishning tizimli, kompetensiyaviy va faoliyatga yo'naltirilgan yondashuvlaridan foydalanildi. Shuningdek, loyiha ta'limi texnologiyalarining talabalarining iqtisodiy fikrlashi, mustaqil qaror qabul qilishi va amaliy ko'nikmalarini shakllantirishdagi imkoniyatlari tahlil qilindi.

Tadqiqot jarayonida nazariy va empirik metodlar qo'llanildi. Nazariy metodlar sifatida ilmiy-pedagogik adabiyotlarni tahlil qilish, qiyosiy tahlil, tizimlashtirish va umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Empirik metodlar sifatida kuzatish, suhbat, so'rovnoma hamda loyiha topshiriqlarini bajarish natijalarini o'rganish usullari qo'llanildi.

Tadqiqot obyekti sifatida pedagogika yo'nalishida tahsil olayotgan talabalar faoliyati tanlandi. Tadqiqot predmeti esa talabalarda oilaviy budjetni boshqarish kompetensiyalarini rivojlantirishda loyiha ta'limi texnologiyalarining didaktik imkoniyatlari hisoblanadi.

Tadqiqot davomida talabalarga “Tejamkor oila”, “Oilaviy startap”, “Oilaviy budjetni rejalashtirish” kabi amaliy loyihalar tavsiya etildi. Loyiha faoliyati jarayonida talabalarining daromad va xarajatlarni tahlil qilish, moliyaviy resurslarni rejalashtirish, tejamkorlik tamoyillariga amal qilish hamda iqtisodiy qarorlar qabul qilish ko'nikmalarining rivojlanish darajasi baholandi.

Olingan ma'lumotlar sifat va miqdor jihatdan tahlil qilinib, loyiha ta'limining talabalarda iqtisodiy kompetensiyalarni shakllantirishga ijobiy ta'siri aniqlandi. Tadqiqot natijalarining ishonchligini ta'minlash maqsadida olingan ma'lumotlar qiyosiy tahlil qilindi va ilmiy manbalar bilan solishtirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'z mohiyatiga ko'ra rivojlantiruvchi ta'lim “ta'lim oluvchilarning ichki imkoniyatlarini rivojlantirish va ularni to'la ro'yobga chiqarishga yo'naltirilgan ta'lim” turi sanaladi. Mazkur ta'lim texnologiyalari negizida muayyan elementlar qo'llaniladi. Xususan, treninglar; ijodiy topshiriqlar; testlar, boshqotirmalar, mantiqiy masalalar, maxsus mashqlar, tez aytilishlar, topishmoqlar, krossvordlar, rebuslar, skanvordlar, chaynvordlar, bellashuvlar, didaktik o'yinlar, “Zakovat” o'yini, lego o'yinlari, mozaikalar, stol o'yinlari (“Birja”, “Bank”, “Monopoliya” va b.), konstruksiyalar va boshqalar ^[2, b. 90].

“Loyiha” (lot.) - aniq reja, maqsad asosida uning natijalanishini kafolatlagan holda pedagogik faoliyat mazmunini ishlab chiqishga qaratilgan harakat mahsuli. Ta'lim oluvchilarda ijtimoiy, iqtisodiy, madaniy, ma'rifiy jihatdan amaliy qiymatga ega loyihalarni asoslash qobiliyatini rivojlantiradigan ta'lim loyiha ta'limi deb yuritiladi.

O'z mohiyatiga ko'ra ushbu ta'lim "ta'limiy xarakterdagi aniq reja, maqsad asosida uning natijalanishini kafolatlagan holda pedagogik faoliyat mazmunini ishlab chiqishga yo'naltirilgan ta'lim"dir.

Ta'lim oluvchilarning loyihani ishlab chiqish va asoslashga qaratilgan faoliyati loyihalash deb ataladi. "Loyihalashda boshlang'ich ma'lumotlar inobatga olinadi, tegishli faoliyatni amalga oshirish vaqti aniq belgilanadi, faoliyatning mazmuni, yo'nalishi, ijtimoiy ahamiyati nuqtayi nazaridan zarur shakl, metod va vositalar tanlanadi, eng muhimi, kutiladigan natija taxmin qilinadi, amalga oshirilishi zarur bo'lgan harakatlar rejalashtiriladi". Xuddi mana shu jarayon loyihalash bo'lib, u faoliyat modelini avvaldan tuzish, uning konseptual g'oyalarini asoslashga imkon beradi.

Har qanday loyiha o'zida muayyan belgilarni namoyon qila olishi zarur. Ya'ni:

- loyiha mazmunining turli bosqichlarda o'zgarishi;
- maqsadning muayyan davr bilan chegaralanishi; loyihani amalga oshirish davri davomiyligining cheklanishi;
- talab qilinadigan resurslar (mablag', xomashyo, ish kuni va hokazolar)ning cheklanishi;
- loyihaning muayyan yangilikni yoritishga xizmat qilishi;
- majmuaviylik;
- loyihaning huquqiy va tashkiliy jihatdan ta'minlanishi;
- boshqa maqsadlar va faoliyat turlari bilan chegaralanishi ^[3, b. 11].

Loyiha ta'limi texnologiyalarining didaktik imkoniyati tahlili shuni ko'rsatadiki, pedagogik ta'lim jarayonida talabalarda oila iqtisodiga oid kompetensiyalarni rivojlantirishda ulardan maqsadli va samarali foydalanish ta'minlandi. Talabalarning qator iqtisodiy kompetensiyalarini rivojlantirishga e'tibor qaratildi.

Mazkur jarayonda talabalar kichik guruhlarda faoliyat olib bordi. Talabalar amaliy topshiriqlarni bajarish, hayotiy vaziyatlarda o'zlarining ichki imkoniyatlarini to'la namoyon qilishga jalb qilindi.

Tajriba maydonlarida mustaqil "Pedagogika nazariyasi" va "Pedagogika tarixi" fanlarini o'rganish uchun ajratilgan mustaqil ta'lim soatlari, xususan, "Pedagogika nazariyasi" fanidan "Ijtimoiy tarbiya" (uning negizida iqtisodiy tarbiya to'g'risida ham ma'lumotlar beriladi), "Iqtisodiy tarbiya", "Mehnat tarbiyasi", "Pedagogika tarixi" fanidan "XIV-XVI asrlarda Movarounnahrda ta'lim-tarbiya va pedagogik fikrlar", "XVII-XIX asrning birinchi yarmida tarbiya, maktab va pedagogik fikrlar" hamda "XIX asrning ikkinchi yarmi va XX asr boshlarida Turkiston o'lkasida pedagogik fikr taraqqiyoti" mavzularini o'rganish hisobidan talabalar amaliy, innovatsion xarakterga ega loyihalarni ishlab chiqishga jalb qilindi. Talabalarning bu jarayondagi faoliyati "Tejamkor oila" hamda "Oilaviy startap" nomli texnologiyalarga muvofiq tashkil qilindi.

"Tejamkor oila" texnologiyasi talabalarga oila sharoitida oziq-ovqatlarni saqlash, qiyqim matolardan mahsulotlar tayyorlash, tomorqa xo'jaligini oqilona yuritishga oid ma'lumotlarni berish asosida ularda tegishli kompetensiyalarni rivojlantirishga xizmat qiladi.

"Tejamkor oila" texnologiyasini qo'llash asosida tajriba guruhlaridagi talabalarda uy sharoitida oziq-ovqatlarni saqlash, qiyqim matolardan foydalanish hamda tomorqa xo'jaligini oqilona yuritishga oid kompetensiyalarning yuqori va o'rta darajada rivojlanishiga erishildi.

Loyiha ta'limi texnologiyalarining muhim jihatlaridan biri shundaki, u talabani tayyor bilimni qabul qiluvchi passiv ishtirokchi sifatida emas, balki muammoni aniqlovchi, tahlil qiluvchi, yechim ishlab chiquvchi va natijani baholovchi faol subyekt sifatida shakllantiradi. Ayniqsa, oila iqtisodiga oid kompetensiyalarni rivojlantirishda bu yondashuv katta didaktik ahamiyatga ega. Chunki oila iqtisodi nazariy bilimlar bilan bir qatorda, kundalik hayotda uchraydigan real iqtisodiy vaziyatlarni to'g'ri baholash, daromad va xarajatlarni rejalashtirish, resurslardan oqilona foydalanish, tejamkorlikka amal qilish hamda kelajak uchun moliyaviy qarorlar qabul qilish kabi amaliy ko'nikmalarni ham talab qiladi.

Loyiha ta'limining yana bir afzalligi shundaki, u talabalarda kommunikativ va ijtimoiy kompetensiyalarni ham rivojlantiradi. Kichik guruhlarda loyiha ustida ishlash jarayonida talabalar o'z fikrini asoslash, boshqalarning nuqtayi nazarini tinglash, vazifalarni taqsimlash, muammoli vaziyatlarda murosalari yechim topish va yakuniy natija uchun jamoaviy javobgarlikni his qilishga o'rganadilar. Bu ko'nikmalar bo'lajak pedagoglar uchun ayniqsa muhimdir, chunki ular kelgusida o'quvchilarda ham iqtisodiy madaniyat, tejamkorlik, mehnatsevarlik va tadbirkorlikka oid dastlabki tasavvurlarni shakllantirishda faol ishtirok etadilar.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Pedagogik ta'lim jarayonida talabalarda oila iqtisodiga oid kompetensiyalarni takomillashtirishda zamona-viy o'qitishning tayanch asosi sifatida e'tirof qilinayotgan innovatsion xarakterdagi texnologiyalar o'ziga xos o'rinni tutadi. Binobarin, loyiha ta'limi texnologiyalari talabalarga individual ishlash bilan birga, kichik guruhlarda faoliyat ko'rsatish imkoniyatini yaratadi.

Natijada bilimlarni yangicha yondashuv asosida o'zlashtirish, mavjud bilimlariga tayangan holda turli murakkablikdagi kognitiv va empirik xarakterga ega topshiriqlarni bajarish orqali talabalar oila budjetini to'g'ri tasarruf qilish, oila daromadi va xarajatlari o'rtasidagi mutanosiblikni nazorat qilib borish, iste'mol ehtiyoji, mulk (uy-joy)ga ega bo'lishni tartibga solish hamda oilaning umumiy ehtiyojini qondirish vaqtida to'lov va xarajatlarni nazorat qilish kompetensiyalarini samarali o'zlashtiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Лигай, О. А. История возникновения проектной деятельности и метода проектов. URL: <https://urok.1sept.ru/articles/662693>
2. Muslimov, N. A., Usmonboyeva, M. H., Sayfurov, D. M., & To'rayev, A. B. (2015). Innovatsion ta'lim texnologiyalari. Toshkent: "Sano-standart" nashriyoti.
3. Яшин, С. Н., Борисов, С. А., Щекотуров, А. В., & Коробова, Ю. С. (2017). Разработка проектных решений в соответствии со стандартами Project management: Учебно-методическое пособие. Нижний Новгород: Нижегородский государственный университет им. Н. И. Лобачевского.
4. Dewey, J. (1916). Democracy and education: An introduction to the philosophy of education. New York: Macmillan.
5. Kilpatrick, W. H. (1918). The project method. Teachers College Record, 19(4), 319–335.
6. Полат, Е. С. (Ред.). (2002). Новые педагогические и информационные технологии в системе образования. Москва: Академия.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.